UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Calepinus Ad librum

Calepino, Ambrogio

Venetijs, 1509

N ante A

urn:nbn:de:hbz:466:1-97861

Visual Library

Mys.myos.nomen fuit celatoris:qui claruit argento cęlando: Mar.Quis labor in phiala docti myos:anne myronis:

Myſia.regio helleſponti a myſis dicta q̄ e thracia illuc migrauerūt q̄ ſubdita fuit Telepho.Eſt ⁊ alia myſia poſt macedoniā q̄ affinis adriatici vſq₃ ad pōticū extēdit̄ mare.Ptol.duplicē myſiā facit maiorē ⁊ minorē ⁊ vtrāq₃ extra bithyniā i aſia poſuit nō pcul ab Ida myſos alij thraces:alij lydos fuiſſe dixerunt.Et qm̄ lydi fagū acetoſam q̄ multa naſcitur in olympo myſam vocauere ab eo myſos dictos putarunt q̄bus ſermo fuit ex lydo phrygioq₃ permixtus.

Myſteria a gręcis dn̄r q̄ latini ſacra arcana ſe cluſa vocāt quę niſi ſacerdoti ſcire nefas eſt.vn̄ occęcatus ē poeta q̄ auſus fuit ea pateface̅.Dicta myſteria vt li.ij.ppa.euā.teſtat̄.Euſebi⁹ αμυσος qd̄ latine ſcelus dr̄.Hinc nō ſine myſterio fieri dicimus qd̄ occulta aliq̄ ſacrorum rōne pficit̄.vn̄ myſtę dicti ſacerdotes:vt apud Auſo.Sene.⁊ Papiniū.⁊ Symmyſtę cōſacerdotes eiſdē ſacris miciati:qua dictiōe Apul.Sidonius Hier.vtunt̄.In myſterijs āt tradebant̄ multa arcana quę ī vulgus annūciāda nō ſūt cū auctore Tartuliano oībus myſterijs ſilentij fides debeat̄.Scri.Euſe.in pręparatiōe euāg. In ſacris Iſidis ⁊ ſerapidis fuiſſe ſimulachrum qd̄ digito labijs impręſſo admonere videret̄ vt ſilentium fieret.

Myſteriū a myſos qd̄ latine ſcelus ē dionyſio accidit:vl̄ myēte attico illo q̄ venerādo perijt vl̄ q̄ſi myrtharia q̄ſi fabula q̄dā ſūt.Nā dardanus q̄dā deorum fabulas in myſteria deduxit.

Myſticus.a.um.pprie qd̄ ī arcanis deorum ſacris fiebat q̄lia erāt bacchi orgia q̄ noctu clam a ſolis mulierib⁹ celebrabāt̄.Uir. ⁊ myſtica vannus iacchi.Ipſa ſacrorū ſigātio occulta vt ait Stra.myſtica dr̄.Anr̄is tn̄ Myſticū dr̄ figuratiuum.

Mythos latine fabula.vnde mythicus fabularis ſeu fabuloſus Myrthologia ſermo ſeu ratiocinatio fabularum.

Myxa apud gręcos pprie putuita e naribus fluens:q̄ ⁊ muccus dr̄.Un̄ ⁊ myxon:muccoſus appellat̄.Hoc eſt nares mucco ſordidas hn̄s:myxetis vō naris appellat̄.Et hoc myxa ⁊ myxos pminens pars lucernę vocat̄ ex q̄ pfert̄ ellychniū q̄ſi ex narib⁹ muccus.Hinc gręci quotiēs volūt ellychniū produci vt luceat clarius προμυξαι τον λυχνον dicunt.nr̄i vō. Emungere lucernam Amyxos fit dimyxos quę eſt lucerna duo ellychnia habens.Trimyxos tria. Polymyxos multa. Mar.Totq₃ geramyxos vna lucerna vocor.

Manduces:erāt laruato capite humano maxillas vaſta magnitudine pariter vaſtis armatas dētibus habentes qui ſuo tāti oris hiatu dentiūq₃ crepitu ſeſe in vtrāq₃ partē vie dū flecterent ripentem turbant vertebant in fugam.

Matula:matella:⁊ matellio ad deponendū ventris onus.

Malaciſo mollem reddo.malacos mollis . Un̄ malacia maris tranq̄llitas.Hinc malacus.ca.cū.pro molli ⁊ delicato.Plau. in Bac.pro lorica malacum capiam pallium.

Materiarius.faber q̄ ligna pare ⁊ ſubminiſtrare opi faciūdo dr̄

Malobathron:latine foliū vnū īter odoramenta Dioſco.malobathron ē hęrba q̄ naſcit̄ in india:⁊ h₃ folia quę extendunt̄ ſuper faciem aquę ⁊ non habet radicem:⁊ eſt boni odoris.

Manna:alio nomine dicitur Roſmarinus.

Meliſophilos hęrba quā Boracum vulgus vocat.

Melilotū flos plantę coloris paleę in quo eſt lunaris figura.

Melina vt auctor eſt Feſ.gn̄s tibię acutiſſimi ſoni.Eſt ⁊ genus veſtis apud Plau.in epi.a colore q̄ medicus eſt inter album ⁊ fuſcum.Uel a melo inſula inde afferebat̄.Iul.pol.Candicantia in primis habebant veſtimenta peregre veniētes vel phea vel melina vel glaucina.

Mendicula a veſtis a mendico ſiue a mendice qui magiſtratus nomen eſt:vt inquit Feſtus.

Manipula genere neu.Sparti in Hadria.Ipſe inter manipula vitam militarem magiſtrans.

Miſericordia:a miſero ⁊ corde compoſitum nomen eſt.

Mineruā appellarūt ⁊ filiā Iouis ac virginē putarūt. Nā ⁊ incorruptibilē aiūt eē nā ⁊ extremū locū vniuerſi obtinere ɔtēdūt.Tritoniā vō appellatā qm̄ ter ī anno ſpacio vere ęſtate hyeme cōmutat̄.Glaucopin.i.glauculā vocari ɔtēdūt:nō qr vt nōnulli gręci putarunt glaucos habeat oculos qd̄ nomē ipſuz denotare videt̄:ſ₃ qm̄ aer viſum animalibus p̄beat.

Mamona hebraicę vel ſyriace:latinę diuitię īterprętant̄:qr punice mamō lucrū dr̄.mamona origo iniq̄tatis iſtę diuitię vocant̄ ēt cum iuſtitia acq̄ſitę ⁊ quę iure parentū ſuccedunt:qr cū labore acquiruntur ⁊ cū magna ſolicitudine cuſtodiunt̄ ⁊ ſine iniquitate aut vix aut raro haberi poſſunt.

Margus fluuius aſię minoris qui per maſſagetas ac derbitas in oxum amnen defertur.

Mars.Ares gręce appellatur quod a regni auxilium pugna oppręſſis afferre ſignificat.

Metrodorus.chius.ſempiternū eē vniuerſū ait.Nā ſi factū eēt eēt a nō ente.Infinitū ēt qm̄ ſempiternū cū non habeat pn̄m vn̄ īcipiat nec exitū quo terminet̄ īmobile quoq₃ aſſerit:qm̄ moueri nō poſſit qd̄ nō trāſeat. Trāſire āt neceſſe eſt aut in plenū aut in vacuū:quorum alterum trāſitus fieri nō pōt.Ex ęthere aūt fieri nubes denſatiōe:inde aquā q̄ ad ſolē decurrens extinguit ip̄z q̄ raſarectus rurſuz accendit̄:ſolē ſiccitate cōſtipatū ex aq̄ ſplēdida ſtella efficē.Dicit ēt ac noctē inde fieri:qr ſol extinguat̄ atq₃ accedat̄.Eclipſim quoq₃ extinctione fieri.

Męnoles dict⁹ ē dionyſius qd̄ latine totū furētē ſigt̄:cui bacchę orgia celebrāt ⁊ crudas carnes comedētes ſacro furore inicīant̄ euan.euan cōclamantes:q̄ vox aſpirata ſcd̄m exquiſitā hębreorū linguam feminei ſexus ſerpentem ſignificat.

Littera ſi principalis fuerit ſyllabę aliq̄n ſumit an̄ ſeg vt Narus gnarus vn̄ ignarus:nauus gnauus vn̄ ignauus.⁊ ſi habuerit poſt ſe.C.ſępe.c.in.g.mutat̄ vt q̄drigēti p q̄dricenti:q̄ngēti p q̄ncēti.S₃ in q̄bus eni non fuerit:ſeruat̄.c.vt ducēti.

Nabathea:regio eſt ab arabia īcipiēs eāq₃ intra ſe ɔtinens q̄ vſq₃ ad mare rubrū ex latere dextro perſicū ex ſiniſtro:in indicūq₃ ex ſupiori parte protendit̄:nomen h₃ a nabath:hiſmaelis p̄mogenito . Huic metropolis ē petra. Hinc Nabatheus.a.um.pe.pro.Iuue. Et quos depoſuit nabathęo bęlua ſaltu . Eſt ⁊ Nabatha ciuitas.

Nabliū.dimi.a nablū inſtr̄z muſicū: qd̄ ⁊ Naulū a quo nauliū Ouid Diſce ēt duplici genialia nablia palma vertē ɔueniunt dulcibus illa modis.Suidas.Nabla organi ſpēs eſt ⁊ alibi. Pſalteriū organū eſt muſicū quod nabla etiam vocatur.

Neę:fullones : qꝛ a veteribus gręcis omnia fere opera ex lanacę dicebantur.

Nę.cum diph.Uide in dictione.Ne.

Nęera.nomen mulieris proprium quo ſignificat̄ ſemp recens

Nęuus:corporis inſignę:ſeu genitiua macula. Unde nęuoſus qui neuis plenus eſt.

Nęuia nomen mulieris a nęuo ſic appellata.

Nęnia.ę.vide in dictione nenia.

Naiades.nymphę fluminū ⁊ fontium απο του ναω fluo.

Nais fluuius qui ex tauro monte naſcens in pontū mergitur.

Nā ɔiunctio cālis:quā frequēter vſurpāt auctores:⁊ primū tn̄ locū ſortit̄:nāq₃ vō ſcd̄m vel aliū.Accipit̄ ēt p ideo Ter. Nā plogis ſcribēdis opa abutit̄ . Aliq̄n pro aūt.Cic.in Sal. Nā qꝛ in vxorē atq₃ filiam meam tam petulanter inuectus es.

Nanciſcor.eris.natus.a nancio.is.fit ſm̄ Priſ. ⁊ ſigt̄ acquiro. Ter.in phor. Nō triūpho ex nuptijs tuis ſi nihil nāciſcor mali.Sal.Hoīes adoleſcētes ſūmā poteſtatem nacti.Cic.Apio: pul.pluribus verbis ad te ſcribam cum plus ocij nactus ero. ⁊ nanciſci ſigt̄ Inuenire.Lac.lib.vj.Si ducem nactus fuerit qui dirigat ad meliora titubantem. Hinc renanciſcor quod a veteribus poſitum eſt pro repręhendo.

Napeę ſyluarum ſeu colliū:⁊ florum deę:ſicuti dryades arborum.Uir. Faciles venerare nepęas:napęi ppl̄i ī leſbo:⁊ Apollo nape⁹ ſub vrbe napa:napatęi ppl̄i in ęthiopia:napitę ppl̄i ī ſcythia quorum caput vicus napis qui ⁊ napatę nominantur.

Napus.genus rapę quę longior.Col.li.ij.napus deuexam terram amat ⁊ ſiccam. Huius diminutiuū eſt napunculus.

Napinę: vbi ſeminantur napi. Colu. li. xij. napinę item rapinę ſiccaneis locis per hos dies fiunt.

Narphtha. a latinis maphtha dicitur picis genus vt eſt apud Danielem prophetam.

Nanus teſte Gel. lib. xviij. grecũ vocabulũ eſt quo vocauerunt breui corpore hoīem paululũ ſupra terrã extantẽ quẽ latine pomilionẽ dicimus. Nec de hoībus tm̃ ſʒ de aliis quoqꝫ rebus dꝛ. Vñ etiã mala nana quę alio noīe melimela vocanť.

Nanũ: vas breue ⁊ latũ: qđ vulgo Situlũ barbatũ appellant.

Nar. fluuius qui ꝑ vrbẽ narniã effluens Tyberi īmiſceť. Eſt ⁊ alius hoc noīe qui a danubio videtur deriuari. Virg. Sulphurea nar albus aqua. Stra. hunc narronem vocat.

Narane. fluuius dalmatię ab Epidauro non diſtans amplius centum millibus paſſuum.

Narbaſis vrbs ęſtuaria in Hiſpania.

Narbonẽſis Gallina a narbone ciuitate dicta eſt: hęc olim bracata gallia dicebatur. Scribit Strabo lib. iiij. narbonem fuiſſe ampliſſimum eius regionis emporium.

Narciſſus lilij gñs radice canoſa atqꝫ odora floř purpureo. folia in radice hñs ad ſilitudinẽ folioꝝ arũdinis ſʒ aliquãto craſſiora. Dictꝰ a ναρκη narce vt Ply. inqt qđ ſtuporẽ latine ſigt. Nã odor eius caput aggrauat. Eius duo ſũt gña. Vnũ purpureo flore alterũ herbaceo. Narciſſi vo pueri monumẽtũ ī ora boeotię per qđ trãſeuntes ſilebant. Vñ taciturnũ vocabant. Ferť narciſſus puer filius fuiſſe Cephiſi amnis ⁊ liriopes nymphę qui cũ pulchritudine pſtaret a multis nymphis amatus eſt: ⁊ cũ nimio deſiderio potiundę nymphę ꝯtabuiſſet mutatus eſt in florem ſui noīs. Eſt ⁊ narciſſus nomen fluuij ⁊ nomen liberti potentiſſimi claudij.

Narcotica medici neoterici appellãt medicamẽta qbus ſtupor ꝯciliať ac torpor aduerſus ſenſum doloris ⁊ cruciatum.

Narciſſites. pe. cor. gẽma appellata eſt quę narciſſi colorẽ hʒ.

Nardus. fe. gñis. ⁊ nardum neu. frutex graui ⁊ craſſa radice: ſʒ breui ac nigra aſpero ſapore: folio paruo denſoqꝫ. Tibul. Illius puro diſtilent tempora nardo.

Nardinum. pe. pro. vnguentum ex nardo factum quod alio nomine dicitur foliatum: vt ait Ply.

Narthecũ diminu. eſt greci Nartheca vocãt ferulã aſſurgentẽ in altitudine humilẽ vo ⁊ deprẽſſaʒ narthecion dicunt. Cũ aũt ſemen ferulę morbis qbuſdã auxiliari dicãt: medici narthecion ꝑ repoſitorio medicamẽtoꝝ vſurpatur ẽt ſi fuerit ex alia mã factũ: vel qꝛ id gñs ligni accõmodatũ eſt ad ſeruanda medicamenta. Ci. de fi. bono. Jam doloris medicamenta illa epicurea tanqꝫ de narthecio ꝓmant. Hinc narthecophori quaſi feruligeri dicti ſunt Bacchi miniſtri.

Nares. proprie naſi latiores partes in quibus ſunt ſpiracula a naritate vt inquit Do. quę nos odoratu doceãt prẽſto ⁊ ꝓpe eſſe qđ adhuc oculi nõ videt. Siue vt alij volunt ꝙ per eas odor vel ſpiritus nare nõ deſinat. Virg. in ge. Collectũqꝫ p̃mens voluit ſub naribus ignẽ. Ouid. vſus eſt ſingulari ꝓ naſo. Pãdaqꝫ naris erat. Hę partes naſi: nares imus naſus dici ſolent. Sue. de Aug. Mediocres aures naſuʒ a ſũmo eminentiorem: ab imo deductiorem.

Narnia. vmbrię ciuitas per quã nar labitur a quo ⁊ nomen accepit. Liui. lib. x. A nare flumen narnia appellata.

Narica. genus piſcis minuti: a nando vt quidam exiſtimant.

Narycũ. qđ ⁊ narix: ⁊ naryce dꝛ oppidũ locroꝝ vetuſtiſſimuʒ fuit. vnde Aiax fuit ⁊ naricij ppľi de quibus Virg. Hic ⁊ narycij poſuerunt męnia locri. Hinc dicta eſt pix narycia. Siľr naricia inſula in mari ęgeo vel ionio quę fuit Vlyſſis.

Narſturtiũ. ⁊ naſturtiũ. vt Ply. docet: nomẽ accepit a narium torſione. Hinc factũ eſt prouerbiũ ad excitãdũ torporẽ. Ede naſturtiũ qſi diceremus. Expgiſcere. Eſt aũt herba hortẽſis pdeſt ꝯ ſuſpiria ⁊ tuſſim. Gręci Cardamon appellãt. Stra. li. xv. de perſaꝝ victu loquẽs ſic refert. Quotidianus eorum cibus poſt exercitiũ eſt panis duriſſimus ⁊ cardamum: et ſalis granum ⁊ carnes aſſę ſiue elixę: potus eſt aqua.

Narro. as. dico. recito a quo narratio q̃ ẽ reꝝ geſtaꝝ aut ꝑinde vt geſtaꝝ expoſitio. Huiꝰ cõpoſita ſũt denarro: enarro qđ eſt ex ⁊ large narro: ⁊ ꝓprie vt Diome. inqt enarratio eſt obſcuriorũ ſenſuũ qõnũ ve explanatio: vel exqſitio ꝑ quã vniuſcuiuſqꝫ rei q̃litatẽ poeticis gloſſulis exoluimꝰ. Lac. li. vj. Quis ſacrm dei ſciens tã ſignificãter enarrare legem dei potuiſſet q̃ꝫ illã hõ longe a veritatis noticia remotus exprẽſſit. Prẽnarro primo ⁊ ante alia narro. Ter. in eu. Oportuit rem prẽnarraſſe me. Obnarro peruerto declaroqꝫ ſignificat.

Narratiuncula. parua narratio. Quinti. Narratiunculas a poetis celebratas notitię cauſa nõ eloquẽtię tractandas puto.

Naſſa. genus vaſis piſcatorij quo cũ intrauerit piſcis exire nõ põt. Plau. Nunqꝫ ex iſta naſſa hodie eſcam petani.

Naſica. pe. ꝓ. Scipio dictus eſt. Ouid. Naſica excepit tẽpli non extitit auctor Auguſtus nunc eſt ante metellus erat.

Naſus. dꝛ ea pars capitis q̃ e ſupcilioꝝ ꝯfinio oriens ⁊ q̃ſi ęq̃li porrecta iugo vtrãqꝫ aciẽ ſiľ ⁊ diſcernit ⁊ munit. Duo ãt eiꝰ ſpiramina geminiqꝫ hiatus quos veluti q̃dã paries ꝑ mediũ ductus īterſepit nares vocanť. Aliqñ naſus poniť ꝓ acrimonia ⁊ dicacitate. Vñ hẽre naſum eũ dicimus q̃ venuſta q̃dã ⁊ ſubdola irriſiõe aliũ deriuet. Apul. in meta. Cõtorta ⁊ vituperanti nare diſceſſit. Ply. Primus Lucilius ꝯdidit ſtili naſum. i. ſcripſit ſatyrã q̃ acerbitatẽ quãdã ⁊ acrimoniã ſtili hʒ in vitijs inſectãdis. Marti. Nõ cuicũqꝫ datũ eſt hẽre naſuʒ i. acrimoniã ad deridendũ ⁊ dicacitatẽ. Hinc naſuti dñr dicaces rephẽſores ⁊ deriſores. Idẽ naſutus ſis vſqꝫ lʒ ſis deniqꝫ naſus. Idẽ formauit cõparatiuũ. Nil naſutius hac maligniuſqꝫ ẽ. Et ꝑ diminutõeʒ naſutulus. Apul. naſutula mulier ac dicacula. Naſus. n. ſagacẽ ſapiẽtiã reprẽſentat ſumpta metaphora ab aialibus. Canes. n. ⁊ vultures olfactu inqrũt. Sapiẽs igiť ⁊ cautus eſt q̃ odoratu abſtruſa quoqꝫ ītelligit. Hora. in Ser. Vt plęriqꝫ ſolẽt naſo ſuſpẽdis adunco ignotos vt me libertino p̃re natũ. A naſus fit verbũ Denaſo. as.

Naſiterna vas aquarium anſatũ ac patens. Var. lib. j. de re ruſ. Vt ex ęre ahena vrceos naſciternam faceret.

Naſomones. pe. ꝓ. ſunt ppľi libyę nauiũ ſyrtibus inuolutarum ſpoliatores. Luc. Hoc tam ſegne ſolum raras tñ exerit herbas: quas naſamon gens dira legit quę ꝓxima ponto nidus rura tenet quẽ mũdi barbara dãnis ſyrtis alit: nam lictores ppľatorarenis īminet ⁊ nullos portus tangẽte carina nouit opes: ſic cum toto cõmercia mundo naufragijs nauſamones habẽt. Suidas. κασαμορεξου κασαμωνεςεκνος λιβυηςκαι κασαμωνοςονομα κυριον.

Naſcor. eris. natus. notę ſignificatiõis. Sal. L. Catilina nobili gñe natus fuit: magna vi aī ⁊ corporis ⁊ dicimꝰ. Natus ſum laudi ⁊ ad laudẽ. Ci. ꝓ Sex. Qui ſe patrię: q̃ ciuibꝰ ſuis q̃ laudi: q̃ gľię: nõ ſõno nõ ꝯuiuijs nõ delectatiõi natos arbitrãť. Idẽ ibi. Nã q̃d ageret vir ad dignitatẽ ⁊ gloriã natus. Huiꝰ vo cõpoſita ſũt annaſcor cõnaſcor. vñ Cognatus. a. um. Leo pap. Epiphanię nobis dilectiſſimi veneranda feſtiuitas dat ꝑſeuerãtiã gaudioꝝ: vt iter cognataꝝ ſolẽnitatũ vicina ſacrã exultatiõis vigor ⁊ feruor fidei nõ tepeſceret. Enaſcor ex̃ naſcor. Juſti. li. j. hic ꝑ ſomnũ videt ex nãlibꝰ filię quã vnicam hẽbat vitẽ enatã: cuiꝰ palmite oīs aſia obũbrať. Denaſcor. decreſco: deficio morior. Caſ. Hemina lib. ij. annaliũ. Quę nata ſũt ea oīa denaſci aiunt. Innaſcor ītus naſcor. Ci. li. j. offi. Sʒ illud odioſum ꝙ ī hac elatiõe ⁊ magnitudine aī facillime ꝑtinacia ⁊ nimia cupiditas p̃ncipatus innaſciť. Internaſcor in medio naſcor. Col. li. v. Ne aut pãpinarius palmes īternatꝰ. Obnaſcor circũnaſcor. Renaſcor rurſus naſcor. Lact. li. vij. Itaqꝫ renaſci eas putauerunt. Pronaſcor ortũ habeo. Ter. in phor. Ait illã ciuem atticam bonam bonus prognatam.

Natus. a. um. participiũ. Terẽ. in heau. Annos ſexaginta natus es aut plus eo vt conijcio. Natus nati nomẽ pro filio: ſicut ⁊ nata. e. pro filia. Virg. Natę meę vires: mea magna potentia ſolus. Natoꝝ appellatio inquit Modeſtinus ad nepotes extenditur. Addimus quandoqꝫ. g. ⁊ dicimus Gnatus gnata: q̃ ſemper ſũt ſubſtantiua. Natus. us. non legi nihil in abltõ tm̃. Ci. in Cato. Quanqꝫ eum colere cępi: non admodũ grandem natu: ſed tamen iam ętate prouectum.

Natio genus hoīum inquit Feſtus qui nõ aliunde venerunt:

ſed ibi nati ſunt. Et natio principalis eſt in qua poſſunt eſſe multę gentes. Ideo plus in ſe continet q̄ gens. In pecorib⁹ quoq; bonus prouentus fęturę bonę natio dicitur.

Natalis gn̄is maſ. Natale neutri: ⁊ hoc natalitiū ſumit̄ pro die quo quis natus eſt. In quo ēt ſignificato capit̄ hic ⁊ hęc natalis ⁊ hoc natale. Silr̄ natalitius.a.um. in q̄bus addit̄ dies. Ter. in phor. Porro āt alio vbi erit puero natalis dies. Leo pap. natalē igit̄ diem dn̄i celebremus. Subſtantiuū. Uirgil. Meus eſt natalis iola. Ply. Dū natales ſuos celebraret. Dr̄ ⁊ natalis de rebus inaīatis ꝑ naſcēs. Idē li. xxxvij. Silis eſt huic quidē arabicus: minor tm̄. Silr̄ ⁊ naſcens: cęteris palor gētis: ⁊ in auro nō niſi excellētiſſimo natalis: natales pl'i tm̄ numero ſignificāt ↄditionem ſanguinis ad familię: vt gn̄oſi natales: natales obſcuri. Cor. tacitus. Aderat Cornelius fuſcus vigens ętate: claris natalib⁹. Ply. in ep'la ad meſſiū pro ignobilitate poſuit ⁊ ſordib⁹ gn̄is: nōnūq̄ cādidatus aut natales cōpetitoris aut annos aut ēt mores arguebat. Iuue. ēt ꝓ celebritate diei natalis ſūpſit. Palmā īter dn̄as virtus natalibus ęquat. i. nō al'r ea victoria exhilarat̄ q̄ dei natalis celebrant̄. Et natales ꝓ annis accipiunt̄. Sappho. Sex mihi natales ierant. Tot. n. dies celebrāt̄ natales quot agūt̄ anni.

Natiuus.a.um. in quo aliq̄d naſcit̄. Ply. lib. xxxj. Sunt ⁊ montes natiui ſalis. Et natiuus q̄ natus ē paſſiuę ſignificationis Gel. Propterea oblitteratis ⁊ abolitis natiuę pietatꝭ: natiu⁹ color: dr̄ nālis qui nulla arte ſed nā producit̄: mō in albedinem tendens mō in nigredinē non tn̄ ꝑfecte vt albus vel niger. Natiuus color albus leucopus dr̄ vilis atq; vulgaris nomen trahentes a gręcis: apud quos λευκον dr̄ album natiuus color niger leucopo ↄ̄trius ꝓprie pullus vocatur.

Natiuitas. idē qđ ortus: qđ nomē vſurpat̄ ab eccleſiaſticis.

Natalitius.a.um. ⁊ natalitium. vide in dictione natiuus.

Natura dicta eſt ab eo ꝙ naſci aliq̄d faciat. Hanc quidā deum eſſe dixerūt a quo oīa ſūt creata. Sene. lib. iiij. de benefi. Nā hoc mihi ꝑſtat: non intelligis te cū hoc dicis mutare nomen deo: Quid. n. aliud eſt nā q̄ deus ⁊ diuina rō toti mundo et partib⁹ eius īſerta. Ply. Ubiq; nām parentē rex opificemq; appellat. Ponit̄ interdū pro vi. Uñ arbor atq; herbax nās dicimus. Interdū pro more. Uirg. Nunc age naturas apib⁹ q̄s iuppiter ipſe addidit expediā. Interdu; ꝓ genitalibus tā virilibus q̄; fęmineis: q̄ a gręcis dr̄ phyſis. Hiero. de circūciſione. Uideamus quę cā eſt vt eā partē corporis ſecretior et occultior eſt q̄ a gręcis phyſis a nr̄is dr̄ nā ad circūcidendu; dn̄s elegerit. Ply. Si q̄drupes fętū non admittat: vrtica naturā fricandā monſtrauit. Dicta nā q: in eo mēbro naſcendi vis ſit. Et nā eſt quę vnicuiq; rei formam dat ſpecifica dr̄ ia: diffiniturq; a ph'is. Nā eſt motus principiū ſcđm ſe ⁊ non ꝑ accidens: qm̄ vniuerſa corpora propriū habent motum per ſe: vt ignis per ſe ſurſum fertur: terra deorſum ⁊ non ꝑ accidens qm̄ id non naturale ſed artificiale dicitur.

Naturalis ⁊ hoc naturale qđ ſcđ; naturā ē. Uñ naturales filij dn̄r legitimi qui ſola natura coniugali lege ſint orti nō ex cōcubina. Sue. in Tiberio. Filiox neq; naturalē druſum: neq; adoptiuum germanicum patria charitate dilexit.

Naturalia pl'i tm̄ numero: dn̄r pudēda. Col. ſi eq̄ marē nō patitur detrita ſtylla nālia eius lenūt̄ q̄ res accēdit libidinē. Idē li. ix. de pulcenis. Plumulę ſub cauda clunibus detrahendę: ne ſtercore coinquinatę dureſcant ⁊ naturalia pręcludant.

Nates a nitendo vt quidā exiſtimāt. Ibi enim eſt caro firmior q̄ in cęteris mēbris ne ꝓmente corporis mole oſſibus cogat̄ Hor. in Ser. Diffiſa nate ficus. Harū tumor clunis dr̄. Iuue. Ad terram tremulo deſcendant clunę puellę.

Nato.as. frequentatiuū eſt vbi. No.as. Nare āt ſeu natare propriū eſt piſciū. Col. ꝑ tranſlationē lib. iij. pro vltra ire poſuit Alioq̄n ēt nouellā vineā ex refectionē nata fiunt vini inutilem hēbis ꝓ'ma parte terrę natātibus radicibus. Qn̄q; ꝓ trepidare. Ouid. li. vj. fa. Nox erat ⁊ vinis oculiq; aīq; natabāt Qn̄q; ꝓ nauigare. Huius cōpoſita ſunt adnato iuxta nato ſiue aliquē locū nauigo. Uirg. Huc pauci vr̄is adnauim⁹ oris Cōnato ſil'nato. Plau. Cōnatat nobiſcū. i. riualis ē. Et eſt a Cōno. Idē ↄnationis nr̄ę ↄſcius: h̄ ē ꝙ eandē adirem⁹ mulierē. S; h̄ ꝑ metaphorā. Enato extra nato ab Eno: vt iſuetū pariter gelidas enauit ad arctos īnato ītus nato ab Inno. Uirg. li. ij. ge. Necnō ⁊ torrentē vndā innatat alnus. Idē li. iij. ge. de Inno. Fluuioſq; īnare capaces. Denato: deorſu; nato: a deno. Uide alibi. Obnato: ↄ̄ ſeu circa nato: ab obno: vt in ęquore fuluis obnatat vmbra fretis. Pręnato añ nato: a pręno. Ply. Pręnatāte piſciculo frontē ſuā ſpargit. Renato rurſus nato vel natādo reuertor a Reno. Supernato ſuꝑ vndas ſto nō mergor: a ſuꝑno. Ply. lib. xxxiiij. Poſtea ſuꝑnatans aqua tollit̄ ſpongijs: trāſnato vltra nato: a trano. Liui. Māgonē cū eq̄tatu flumē tranataſſe. Uir. li. iij. ge. Superat mōtes ⁊ flumina tranāt. Et oīa hn̄t pe. co. ⁊ a naue dicta ſūt.

Natatus.us. ipſe natandi actus. Clau. lib. iij. Lucus erat prope flumē athim quod candida profert ſępe mare: pulchroq; ſecat galatea natatu.

Natalis. pen. cor. qui natat vel natare poteſt: ſicut volatilis qui volat vel volare poteſt. Aug. lib. xij. ciui. dei. Talem illi creauit aīam qua per rationē atq; intelligentiam omnibus eſſet pręſtantior animalibus terreſtribus ⁊ natalibus ⁊ volatib⁹ quę mentem huiuſmodi non haberent.

Natrix generis maſcu. ⁊ femini. genus ſerpentis a nando ꝙ in aqua quoq; venenum ſpargit. Priſ. lib. v. Natrix cum ſpeciem anguis ſignificat maſculinum quoq; inuenitur. Cice. Cur omnia noſtri cauſa cum faceret tantam vim natricum viperarumq;. Luca. Et natrix violator aquę. Item natrix hęrba eſt: cui⁹ radix euulſa virus hirci redolet. Natrix quoq; mulier dici poteſt natans ſicut natatrix.

Natabula: ab Apuleo dn̄r loco natationis.

Natinatones: negocioſi vocabantur: ⁊ natinatio negociatio.

Nauis a gręco ναυς. cuius diminutium eſt nauicula a quo fit aliud nauicella.

Nauale adiectiuū: qđ ad naues pertinet. Unde naualis corona qua donari ſolebat qui primus in hoſtium nauem armatus tranſiliſſet. Hiero. Qui nauali pręlio dimicaturi ſunt.

Naualia ī q̄b⁹ ſtāt vl' fieri ſolēt naues. Uir. Diripiētq; rates alij naualib⁹ ite. Oui. li. iij. me. Haud aliter q̄ ſiccū nauale tenerēt

Nauarch⁹. nauis ꝓnceps q̄ in naui nautis īperat q̄cūq; ad faciēdā nauigatōe;: nec abſurde in triremib⁹ idē eſſe ītelligit̄ q̄ comes vel comitus dr̄. Ci. ī ver. Sumptū oē; in claſſem frumēto ſtipēdio cęteriſq; reb⁹ nauarcho ſuo quęq; ciuitas ſꝑ dare ſolebat: nauarchis idis: nauis prętoria in qua eſt pretor.

Nauclerus qui nauem regit: latine nauicularius dicitur: quaſi nauis cleros. i. ſors.

Nauclerius.a.um. qđ ad nauclerum. Plau. in aſi. Uolo mei patris me ſimilē qui cauſa mea nauclerio ipſe ornatu per fallaciam quam amabam abduxit ab lenone mulierem.

Naucleriacus.a.um. eiuſdem ſignificationis. Idem in Mili. Facito vt venias huc ornatu naucleriaco.

Naumachia nauale bellum: ſeu naualis pugna. Interdum accipitur pro loco vbi fit pugna. Sue. in Tibe. Semel triremi vſq; ad proximos naumachię hortos ſubuectus eſt.

Naumachiarij ſūt q̄ ꝓliū nauale cōmittunt. Sue. in Clau. ꝓclamātibus naumachiarijs. Hi ēt epibatę dn̄r gręca voce.

Nauigium nauis dictio: qđ ⁊ nauagiū dr̄. Et nauigium oē gn̄s nauis quo nauigamus appellat̄. Nauis vō ſpecies eſt. Col. Iamq; qui ędificare velint fabros ⁊ architectos aduocent: qui nauigia mari concredere gubernandi peritos.

Nauiger. pe. cor. qui nauem ducit.

Nauigo.as. pe. corre. naui iter facio. Et dicimus nauigo mare. Uirgil. Gens inimica mihi tyrrhenū nauigat ęquor nauigo in naui. Ambro. Hęc ergo nō turbat̄ nauis in qua prudentia nauigat. Nauigo in mari. Terē. in an. Ego in portu nauigo. Huius compoſitu; eſt enauigo qđ eſt extra nauigo. Hier. ad Helio. Sed qm̄ ſcopuloſis locis enauigauit orō. Dicimuſq; h̄ fluuius enauigatus eſt. Ply. lib. ix. Huius obiectu vaſtus efficitur ſinus. xij. diex ⁊ noctiū remigio enauigatus.

Naupegus. pe. pro. οτι ελληνικως λεγεται ναυπηγος ως ναυς και πηγνυμι ρημα.

Nauta. ⁊ Natita qui ſe in naui agenda exercet: ⁊ quicunq̄ in naui eſt nauis ducende gratia.

Nauticus. q̄ nauē gubernat. Ply. lib. ix. Qđ vbi videre nautici ſtatiꝫ pluribꝰ anchoꝛis nauigia īfrēnāt: nauticus. a. um qđ ē nautarū. Uir. lib. iij. nauticus exoꝛit̄ vario certamīe clamoꝛ.

Naniculoꝛ. aris. pꝛopꝛie ocioſa nauicula vehoꝛ. Mar. piger lucrino nauiculat in ſtagno.

Naufragoꝛ. pe. coꝛ. deponēs: ⁊ naufrago. as. naufragium facio. Hiero. Quā quidā repellentes circa fidem naufragauerunt

Naufragus qui naui fracta bona amiſit. Pꝛoper. Tetra venena bibens ⁊ naufragus ebibat vndas. Dicit̄ ⁊ vnda naufraga que naues frangit.

Naufragiuꝫ: naui fractio. lꝫ qñq̄ ꝓ nauigādi periculo ⁊ qñq̄ pꝛo nauigationis dāno ⁊ infoꝛtunio ⁊ iactura ſumatur.

Naulum pꝛetium quod ſoluitur pꝛo vectura in naui. Juuena. Furoꝛ eſt per omnia perdere naulum.

Nauia. lignum cauatuꝫ: vt nauis quo in vindemijs vti ſolent.

Nautillus piſcis dictꝰ ꝙ nauigātis effigiem hēat ναυτιλλοι. eni apud grecos ſigt̄ nauigo. ab alijs Pōpillus vocat̄. Eſt ⁊ nautillus nauta nautillia nauigatio. i. ars nauigandi.

Nauſtibulum. alueum ad nauis ſimilitudinem factum.

Nauus: celer: ſtrēnuus. a nauiū celeritate dictus qui ⁊ gnauus dicit̄. cuius ↄ̄rium eſt ignauus. Nauia: nauitas gnauiaue celeritas ſtrēnuitas. Uñ ignauia tarditas deſidia. Interdum Nauus dꝛ quaſi ſcius ⁊ optime pnoſcēs. Col. li. viij. ſit āt vigilans impiger induſtrius nauus oīum quas paſcit.

Nauo. as. ſtudioſe impleo: do ↄfero cū effectu demōſtro. i. adiumēto ſuꝫ. Ci. li. ij. de oꝛa Jā mihi videoꝛ nauaſ operā. ꝙ huc veneriꝫ. Idē Apio pul. Illud pugna ⁊ enitere nequid nobis tēpoꝛis ꝓroget̄ vt cū tibi hic ſatiſfecerimus: iſtic quoq̄ noſtram in te beniuolentiam nauare poſſimus. i. conferre vel oſtendere. Tractum verbum a nautis cum ſunt auxilio alijs in narrandis nauibus. Naues eni cum ex naualibus in mare deducuntur maximo hominum auxilio indigent.

Nauta herba granis nigris qua vtuntur coꝛiarij. vel aqua coriarioꝛum: vel vt No. inquit aqua ex nauis ſentina veniens Plau. in aſi. nauteā bibere malim ſi neceſſe ſit q̄ꝫ illam oſcularier. Idem oīum vnguentoꝛū odoꝛ pꝛe tuo nautea eſt.

Nauſea ſtomachi ad vomitū ex graui odoꝛe ꝑturbatio a naui deductum nomē ex cuius ſentina mouet̄ vomitus. Hoꝛ. ad furiā. Uſq̄ ad nauſeaꝫ ſatur ata es. Hinc Nauſeoſus. a. um. qđ nauſeam inducit. Ply. Radice craſſa madida nauſeoſa.

Nauſeo. as. nauſam hēo ⁊ vomitu infeſtoꝛ. Plau. in am. Laſſus ſum hercle e naui vt vectus ſum huc etiam nūc nauſeo. Cice. Fabio Gallo. Uidit me nauſeatem non mō mittendi cām habuiſti: ſed etiam viſcendi eſt ⁊ Nauſeoꝛ depon. Hie. Ex hac conturnice ſatiatus iſrael nauſeatur.

Nauſio. is de grano fabe dicitur cum naſcendi gratia ſe aperit ꝙ ſit non diſſimile nauis figure.

Nauci: putamen nucis ſiue oliue nucleus ſeu membꝛanula que in nucis iuglandis medio eſt Ponitur etiam pꝛo eo qđ ē nihili. Plau. Qui hō timidus non erit in rebus dubijs: nauci non erit. Dictum nauci quaſi nuci a nuce.

Nauſicaa alcinoi phaecum regis filia. Mar. Si mihi nauſicaa patrios ↄcederet hoꝛtos: alcinoo poſſem dicere malo moes

Nauſithous: neptūni filius ⁊ pater Alcinoi.

Naupontus. amnis qui ⁊ pampoꝛtus ēt a Strabone vocatur. Amnis inq̄t pāpoꝛtus ex illyrio nauigabilis defert̄ ī Sauū. Et alibi. Juxta naupontū amnis ē Carcoꝛa excipiens commercioꝛum onera. Hic in ſauum ille in dratum delabitur.

Nauaria: ps hiſpanie ſeptentionaliſq̄ verſus Arcton Uaſconibus adiacet: ad meridiem v̄o Taraconiam hꝫ regionem.

Naxos. inſula ī egeo vna ex cycladibus ceteras ſupans. antea. Strongyle dicta. Hec dia poſtea appellata fuit: Uerū cū cares ex lamia ꝑfecti duce Naxo eā occuparūt a duce naxō appellarūt. Hanc Dionyſiā a vineaꝝ fertilitate dici ſcribit Ply. Uel q2 vt alij volūt q2 ſole naxie mulieres octauo mēſe pariāt quoto ⁊ liber pr̄ natꝰ credit̄. Siue q2 fons ī ea vino fluat Diſtat a delo ſeptē millibꝰ. Hic naxius. a. um. Uñ naxius ardoꝛ apō Col. ſignificat̄ bacchi coꝛone ſydus. Naꝫ vt ferunt poete inſula naxo relicta ariadne a Theſeo nuptias cū Baccho fecit: donataq̄ coꝛona inter ſidera relata fuit.

Nazareus conſecratus dꝛ a nazareth nazarenus chꝛiſtus filius marie de q̄ Anaſtaſius feruēti oꝛatione dicebat μαρια χαιρε οτι υπαρχεις βασιλεως καθεδρα χαιρε οτι βασαζεις τον βασαζοντα παντα.

Ne dehoꝛtatiuū ſeu ꝓhibitiuū aduerbiū eſt. Uirg. Tu ne cede malis: ſꝫ ↄtra audētioꝛ ito. Qñq̄ eſt cōiunctio copulatiua. et ponit̄ ꝓ neq̄. Ci. Ne dici quidē opus eſt q̄ꝫ ta dimicatiōe ciuium. Qñq̄ adiunctiua. Mar. Lex h̄ carminibus data ē iocoſis ne poſſint niſi pꝛuriant iuuare. Qñq̄ rōnalis. pꝛo ergo Uir. Me ne īcepto deſiſtere victā? Qñq̄ Cauſalis. Idē ne recipi poꝛtis aut duci ī menia poſſit. i. vt nō. Qñq̄ ponit̄ pꝛo vt. Ci. Curioni. vt nō vereremur ne nimis cito mitteremus Idē ne amicis nihil tribuamus epulamur. i. vt ēt amicis tribuamus epulamur. Qñq̄ ſigt̄ nō Ter. in an. ego id agā mihi q̄ ne det̄. Qñq̄ nedū. Idē ī eadē. Ne vacuū eē nūc me ad narrandū credas. Plerūq̄ dubitatiua. Uir. Juſticie ne ꝑus mirer belli ne laboꝛū. Apđ oꝛatoꝛes plerūq̄ vna ſola ē ⁊ ſꝑ in ꝑma ꝑte locat̄ vt: vt bonꝰ ne ē: an malꝰ. Aliqñ ēt ſic. Eūdū mihi nec ne ſit ignoꝛo? Et ꝑ iterrogationē. Ci. Uerū vultis ꝑtoꝛi flacco nec ne. i. an nō. Quidā ſupuacuū addūt alterum an. h̄ mō neſcio an bñfaciā nec ne. Qñq̄ cōfirmatiua Uirg. Tanta ne me tenuit viuēdi nate voluptas vt ꝓ me hoſtili paterer ſuccedē dextre Quo tñ in loco quidā exponūt ne ꝓ vtiq̄. cū diph. ſcribentes. Qñq̄ interrogatiua eſt. Ter. Ego ne? Tu ergo. Qñq̄ hꝫ vim interrogandi ⁊ dubitandi ſil̄. Idem. Dat̄ ne illa hodie Pāphilo nuptuꝫ? Qñq̄ diminutiuā vim hꝫ ⁊ ꝓ ſaltē ponit̄. Sal. ſcđe res ſapiētū aīs fatigāt ne illi coꝛruptis moꝛibus victoꝛie temperarent. At ne cū diph. greca dictio ē: q̄ ꝑ ai ſcribitur ⁊ ſigt̄ valde vehementer nimis. Ter. Faciūt ne ītelligēdo vt nihil ītelligāt q̄ſi ꝙ q̄ magis q̄ꝫ opus ſit aliq̄d vel inquirūt vel ſpeculant̄: coꝝ numero ſūt hñdi q̄ nihil intelligunt. Aliqñ ſigt̄ certe vel vtiq̄ pꝛofecto vel ita: vel ēt. Et h̄ ꝑ ironiā. Ci. Curio. incredibile q̄ꝫ turpiter mihi facere videar q̄ his rebꝰ īterſiꝫ ne tu videris multo añ pꝛouidiſſe q̄d īpēderet. Idē treba. Ne ego multo libētius emeriꝫ diuerſoꝛium Tarracine. Idē. Ne illi vehemēter errant. Af firmat eni illos vehemēter errare. Hoꝛa. Clarus erit foꝛtis iuſtus ſapiēs ne ēt rex. Cōpoſita a ne aduerbio negandi ſunt Nec neq̄ neq̄ꝫ cū eius deriuatiuis nequicq̄ꝫ neutiq̄ꝫ neutiq̄ nequeq̄ꝫ necubi nedū ⁊ alia. Sciendum ꝙ recte dicitur. Uereoꝛ ne h̄ moꝛiat̄. vel vt moꝛiat̄: vel vt ne moꝛiat̄: ꝓ vt non moꝛiat̄. Hier. in Gen. Timeo ne putet me ſibi voluiſſe illudere Ci. Metuo vt ne ꝑeat. Ter. Appꝛime ī vita vtile vt ne q̄d nimis. pꝛo vt non vt quid. Preterea inter ne ⁊ quidē ſemꝑ īter aliquid interponendum eſt: ⁊ tunc ſignificat nec.

Neuiuā iurātis eſt. i. moꝛiar. Ci. Sed neuiuam ſi tibi concedo

Nea īſula. Ply. li. ij. de īſulis enatis. iter lēnū ⁊ helleſpōtū nea.

Neapolis: ciuitas quam chalcidenſes condiderunt quaſi noua ciuitas Parthenope a tumulo ſyrenis appellata. Suidas νεαπολις πολισ ιταλικη διασημος εν η παρθενοπης ιδρυται σειρηνος αγαλμα πολλαι δε και αλλαι νειαπολεις.

Nebula. ſic differt a nube. ꝙ nebula vapoꝛ ſit e terra atq̄ aq̄s ſurgens que ſine ſtatim euaneſcit. ſiue in altū ſublata cōuertitur in nubem. nubes quocūq̄ tempoꝛe fieri poſſunt Nebule nec eſtate calida: nec nimio frigoꝛe exiſtunt.

Nebularium: edificium a ſubiſcienda meſſe per nubilum tp̄s.

Nebulones ⁊ tenebꝛiones dicti ſunt nugatoꝛes vani nullius ꝑtij hoīes q̄ mēdacijs ⁊ aſtutijs ſuis nebulā quādā ⁊ tenebꝛas obiſciāt: vel ꝙ ad fugā fugitiuis nebule ſūt accōmodate. Lucil. Nugatoꝛ quidem ac nebulo ſit maximus multo.

Nebꝛides. p. c. damaruꝫ ſeu ceruoꝛū pelles quibus vti veteres in bacchi ſacris ſolebant νεβρος enim dama ſeu eſt ceruus.

Nebꝛodes: mōs in ſicilia cui damarum copia nomen dedit.